

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Потребко М. Інформаційні та технологічні засади розробки системи документообігу в сфері охорони здоров'я. Студентський науковий вісник. 2016. № 38. С. 47.
2. Мацик О. В. Модернізація інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності медичних установ. Інноваційна економіка. 2020. № 5–6. С. 97–102.
3. Яценко Т. А. Удосконалення системи управління електронним документообігом у медичних закладах. Суми: Сумський державний університет, 2021. 57 с.

IMPLEMENTATION OF ELECTRONIC DOCUMENT MANAGEMENT IN MEDICAL INSTITUTIONS

Dashevska N.I., student of higher education at the Department of History and Documentary Studies
National Aviation University, Kyiv

Abstract. *The purpose of the study is to investigate the implementation of electronic document management in medical institutions. The most successful areas of electronic document management implementation are analyzed. Software tools and platforms that provide various functions for processing, storing and exchanging documents are considered. The shortcomings of electronic document management in medicine are analyzed. The effective forms of application of the electronic document management system are determined.*

Keywords: *electronic document management, multimedia systems, Microsoft SharePoint, Google Workspace.*

УДК 37.01:001.891]:02:004(043.2)

РОЛЬ ЦИФРОВИХ БІБЛІОТЕК МАЙБУТНЬОГО У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Іванова С.М., к.п.н., ст. досл., завідувачка відділу

Кільченко А.В., науковий співробітник

Інститут цифровізації освіти НАПН України, Київ

Анотація. *У публікації проаналізовано роль цифрових бібліотек майбутнього у науково-педагогічній діяльності. Розглянуто нові підходи до розроблення, можливості та функціональність цифрових бібліотек.*

Ключові слова: *цифрова бібліотека, науково-педагогічна діяльність, мультимедіа.*

В реаліях сьогодення діяльність цифрових бібліотек всього світу націлена на забезпечення широкому колу користувачів вільного рівного доступу до інформації, за допомогою якої вони можуть здобувати й вдосконалювати освіту та підвищувати рівень культури, більш продуктивно займатися науковими дослідженнями. Ця діяльність повинна забезпечувати умови ефективного пошуку якісних відомостей, що сприяє формуванню нових знань, навичок та умінь, інтелектуальному розвитку особистості. Тому перед розробниками цифрових бібліотек постала **проблема** осмислення свого місця й ролі в інформаційному середовищі, що стрімко змінюється [1].

Дослідження систем цифрових бібліотек почалися в Європі в середині 90-х років. У той час вони розглядалися як сховища цифрових текстів, доступних через службу пошуку, яка працювала шляхом індексування інформації, що зберігалася в централізованому каталозі метаданих. Створення цифрових бібліотек вимагало багато ресурсів, оскільки для кожної нової бібліотеки контент і програмне забезпечення, що надавало їй функціональні можливості, створювалися з нуля.

В результаті такого підходу до розроблення лише потужні спільноти користувачів [2] або спільноти користувачів із власними технічними навичками в галузі інформатики могли дозволити собі створення цифрових бібліотек. Вони були започатковані лише для того, щоб слугувати користувачам як споживачам інформації та не надавали жодного функціонала для завантаження документів. Подання зазвичай виконувалося або автором, або бібліотекарем-оператором за допомогою спеціальних засобів, які знаходяться поза бібліотекою. Сьогодні вимоги, що висувуються до цифрових бібліотек, дуже відрізняються від тих ранніх часів. У 2005 р. з'явилося нове поняття цифрової бібліотеки, яке також називають «спільними знаннями», реалізація якого вимагає нових технологій і нових організаційних моделей.

Мета публікації – проаналізувати роль цифрових бібліотек майбутнього у науково-педагогічній діяльності.

Цифрові бібліотеки майбутнього матимуть можливість працювати з великою різноманітністю типів **інформаційних об'єктів** – набагато ширших, ніж зберігаються сьогодні у фізичних бібліотеках та архівах. Ці інформаційні об'єкти скрадатимуться з кількох **багатотипових** і **мультимедійних компонентів**, об'єднаних у необмежену кількість форматів. Так, вони можуть поєднувати текст, таблиці наукових даних і зображення або інтегрувати 3D-зображення, анотації та відео. Нові інформаційні об'єкти запропонують дослідникам інноваційні та потужні засоби для обміну та обговорення результатів своєї роботи. Щоб мати можливість підтримувати ці об'єкти, функціональність цифрових бібліотек має бути належним чином розширена далеко за межі, необхідні для користування простими цифровими інструментами фізичних об'єктів.

Нові цифрові бібліотеки повинні пропонувати користувачам набагато ширший **набір послуг**, ніж було раніше. Зокрема, вони повинні підтримувати діяльність користувачів шляхом надання функціональних можливостей, які варіюються від загальних утиліт – анотування, резюмування чи підтримування спільної роботи, до таких функцій, як опрацювання карт, семантичний аналіз зображень, моделювання. Доступність цієї нової **функціональності** цифрових бібліотек може, в принципі, змінити спосіб проведення наукових та науково-педагогічних досліджень. Використовуючи такі типи бібліотек, наприклад, науковець може коментувати статтю колеги з програмою, яка виокремлює корисну інформацію з великої кількості даних, зібраних конкретною науковою спільнотою. Ця програма, яка виконується на вимогу під час доступу до анотації, може доповнювати вміст статті інформацією, що постійно оновлюється. У нових цифрових бібліотеках користувачі є не лише

споживачами, а й виробниками інформації. Розробляючи відомості, зібрані за допомогою цифрових бібліотек, вони можуть створювати нові інформаційні об'єкти, які розміщуються в бібліотеці, таким чином збагачуючи її зміст.

Отже, нові цифрові бібліотеки повинні пропонувати *послуги*, які підтримують авторство цих нових об'єктів і робочі процеси щодо публікації. Паралельно з еволюцією ролі систем цифрових бібліотек спостерігається значне розширення попиту на них. Сьогодні наукові дослідження часто є *спільними* зусиллями колективів, що належать до різних організацій, поширених у всьому світі. Мотивовані спільною метою та можливостями фінансування, ці колективи динамічно об'єднуються у віртуальні дослідницькі організації, які діляться своїми ресурсами, наприклад, знаннями, результатами експериментів або інструментами протягом їхньої співпраці, створюючи нові та потужніші *віртуальні дослідницькі середовища*. Ці організації все частіше вимагають створення цифрових бібліотек як інструментів для прискорення досягнення результатів своїх наукових досліджень. Нова аудиторія потребує менш дорогих і більш динамічних моделей розробки таких бібліотек, які задовольнятимуть їхні потреби протягом усього періоду співпраці. Поточна модель розроблення цих бібліотек не може задовольнити великий попит, тому необхідні радикальні зміни.

Великий внесок у задоволенні всіх вищезазначених вимог може отримати впровадження *механізмів*, які підтримують контрольований розподіл ресурсів між різними організаціями. Спільний доступ у цьому контексті застосовується не лише до сховищ вмісту, але може бути розширений до будь-якого типу ресурсу, необхідного для створення цифрових бібліотек, тобто мовних та онтологічних ресурсів, програм, комп'ютерів і навіть персоналу з необхідними навичками для підтримування розроблення, розгортання та обслуговування бібліотек. Підтримування такого типу обміну вимагає впровадження відповідних рішень на технологічному та організаційному рівнях. Ці два рівні не є незалежними, натомість вони сильно впливають один на одного.

Таким чином, цифрові бібліотеки відіграють важливу роль у науково-педагогічній діяльності. Як постачальники ресурсів, вони можуть допомогти збільшити кількість наявних наукових ресурсів шляхом усвідомлення зацікавленими сторонами важливості спільного використання. Зокрема, що стосується обміну контентом, вони можуть працювати, сприяючи науковим установам і закладам вищої освіти оцифруванню наукових матеріалів та відкритого доступу до них.

Такі дії сприяють появі великої кількості нових цифрових даних, які може використовувати широка аудиторія науковців та освітян. Крім того, в рамках цифрової системи бібліотеки, є найкращими засобами для опису вмісту, підтримування та збереження електронних наукових ресурсів. Цифрові бібліотеки можуть сприяти довгостроковій доступності та якості вебресурсів, що вимагає впровадження моделей, здатних підтримувати стабільність зберігання наданих ресурсів. Бібліотеки можуть запровадити такі моделі. Як основні постачальники

ресурсів, вони матимуть можливість разом працювати над визначенням спільної політики та стандартів. Угода щодо цих аспектів значною мірою сприяла б розробленню нових комплексних послуг, необхідних для задоволення нових потреб користувачів цих бібліотек.

У майбутньому цифрові бібліотеки також можуть відігравати важливу роль як посередники між інфраструктурою та спільнотами користувачів, тобто активно просувати та сприяти створенню таких цифрових бібліотек, які відповідають потребам спільнот користувачів. Вони можуть допомогти користувачам, надаючи навички, необхідні для вибору, оновленню та використанню вмісту і послуг бібліотек.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новицька Т. Л. Сучасна електронна наукова бібліотека: нові реалії. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Тернопіль, 28 квіт. 2022 р. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний ун-т імені Володимира Гнатюка, 2022. С. 130-133. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730410/>.

2. Borgman C., Sølvyberg I., Kovács, L. Proceedings of the Fourth DELOS Workshop, Evaluation of Digital Libraries: Testbeds, Measurements, and Metrics, Budapest, 6-7 June 2002, URL: <http://surl.li/mivfr>.

THE ROLE OF DIGITAL LIBRARIES OF THE FUTURE IN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITIES

Ivanova S. M., Ph.D., senior researcher, head of the department

Kilchenko A. V., researcher

Institute for Digitalisation of Education of the NAES of Ukraine, Kyiv

Abstract. *The publication analyzes the role of digital libraries of the future in scientific and pedagogical activities. New approaches to the development, possibilities and functionality of digital libraries are considered.*

Keywords: *digital library, scientific and pedagogical activity, multimedia.*

УДК 004:37]:02:004.946.5(043.2)

МУЛЬТИМЕДІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ОСВІТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕКАХ

Кільченко А. В., Лабжинський Ю. А., Ткаченко В. А., наукові співробітники
Інститут цифровізації освіти НАПН України, Київ

Анотація. *У публікації проаналізовано особливості мультимедійної комунікації освітніх організацій в електронних бібліотеках. Розкрито поняття «мультимедіа» та «мультимедійна комунікація». Розглянуто деякі засоби мультимедійної комунікації: онлайн-каталог, цифрові колекції, бібліотечні вебресурси, онлайн-посібники, віртуальні довідкові служби, соціальні медіа. Доцільним завданням є організація курсів підвищення кваліфікації для*